

DEBRECZENI UJSÁG

HADUDFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁRA A BUDAPESTI FÜGGETLENSÉG-
GEL EGYÜTT 1 HÓRA 2 F 40 FILLÉR. EGYES
SZÁM: ÁRA HÉTKÖZNAP 10, VASÁRNAP 20 FILLÉR.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
VITÉZ KOLOS VÁRY-BORCSA MIHALY.

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓHIVATAL ÉS NYOMDA
JÓZSEF KIR. HERCEG-UTCA 16. TELEFON 23-48.
FŐKÖLÖNYVÁLLALAT JÓZSEF KIR. HERCEG-U. 2.

(Trianon 15.) 1934. július 27.

Péntek

XXXVIII. évfolyam 168. szám

Az árparadoxon megoldása

Irá: **VITÉZ MARTON BELA**

m. kir. gazdasági főtanácsos, országgyűlési képviselő.

Mikor a magyar gazdasági életet nézem, az első, ami szemembe ötlök, az individualizmusnak az a tragikus ellentmondása, amely nemcsak a múltban nehezítette meg gazdasági életünket, hanem a jelenre is kiterjesztette hatását és ez: az árparadoxon. Gyakorlati hatásaiban az árparadoxon annyit jelent, hogy miközben az egyik termelő réteg, a mezőgazdaság, állandóan ráfizetési következtében fizetőképességében csökken, a másik termelési ág, az ipar, árait nem csökkentve, elvesztette fogyasztóit. Ezáltal olyan gazdasági körülmény alakult ki, amely a gazdasági világgunkra, ennek az árparadoxonnak megoldására a miniszterelnök úr és kormánya kettős úttal választott: a végleges megoldás és az átmeneti megoldás útját.

A végleges megoldás, amely tehát nemcsak konjunktúrális segítséget jelent, egész gazdasági életünknek teljes átszervezésével érhető el. Ameddig ugyanis gazdasági mozgulataink az árkérdésből fakadnak, ameddig az árkérdés szabja meg a gazdasági élet alakulását, mindig és mindjártban ki leszünk téve árkatasztrófiának, mert a kapitalista üzemi természet az, hogy amint termelői képessége nő, ugyanolyan mértékben válik a szabályozatlan piac a beláthatatlan árhullámzások színterévé. Éppen ezért végleges megoldás nem indulhat ki az árproblémából, hanem előszörban a szükségletért való termelésen alapulhat, amely különösen irányadó nekünk ma, amikor a kontingens-szerződések mintegy újlélezi gazdasági életünk átalakulását. Miután azonban ez a végleges megoldás csak egy hosszú, lelkiismeretes munkának következménye lesz, szükség van arra, hogy egy átmeneti megoldással az árparadoxonban jelentkező árkérdést addig is rendezzük.

A magyar közvélemény az árkérdésben már a múltban is kétféle megoldást talált helyesnek és szükségesnek. Egyesek az inflációt követelték, mások pedig az árnak egyéb módon való befolyásolását. Az infláció kérdésében ma már — azt hiszem — az egész nemzet egyetért abban, hogy ez helytelen és rossz út volna az árdifferenciák eltüntetésére. Rossz és helytelen volna elsősorban azért, mert a belső tökélyeződést teljesen lehetetlenné tenné, pedig ez egy nép gazdasági életének és erkölcsi tulajdonságainak legbiztosabb megnyilvánulása. Ennek a nemzetnek életérőjét, a kormány iránti bizalmát és a tényleges sikert jelenti az, hogy az otthoni teaurálásokon kívül 1933-ban a budapesti legnagyobb 12 pénzintézet betétállománya 36 millióval, a postatakarékpénztár betétállománya 20 millióval, a 34 legnagyobb vidéki pénzintézet betétállománya pedig több, mint egymillióval növekedett, vég-eredményben tehát 1933-ban 57 millióval emelkedett a betétállomány. És mivel ezt a szorgalmas munkát, a kis emberek fillérből összetevődött tökegyűjtést akadályozná meg az infláció, azért azt természetesen elvetendőnek tartom. De az inflációval újból elérkeznék a hitelélet teljes csődjéhez is, végül pedig újból úrrá lenne az országban — a pozitív alkotó munkával szemben — a spekuláció, a gazdasági köpenybe bújtatott játékszenvedély, ami már a múltban is megmérgezte népünk lelkét, természetes tehát, hogy az inflációt nem szabad felhasználnunk az árk befolyásolására.

Már most ami az árnak más módon való megváltoztatását illeti, e tekintetben két utat látok magam előtt. Az egyik a mesterséges út, az árparadoxonnak hatalmi

Mussolini: „Megvédjük Ausztria függetlenségét!” Akasztófára kerülnek Dollfuss gyilkosai (Tudósítás a Függetlenségben)

Stahremberg herceg az új osztrák kancellár

Dollfuss temetése után azonnal megtörténik a hivatalos kinevezés

(Éjfélt után jelenti tudósítónk.)
Herceg Stahremberg Rüdiger, alkancellár, aki csütörtökön reggel repülőgépen érkezett haza Velenceből, azonnal átvette a kormány vezetését Schuschnigg ideiglenes alkancellártól és Dollfuss temetéseig alkancellári minőségben kormányozza Auszriát. Délután a kormány újabb minisztertanácsot tartott, amelyen a lázadókkal szembeni megtörtént lépéseket tárgyalták meg. Stahremberg herceg kijelentette, hogy ha a lázadók nem nevezik meg a merény-

lőket, úgy mind a százötvennégy felkelőt akasztófára juttatja. Azt is közölte az alkancellár, hogy Ausztria rendjének és függetlenségének megvédelmezése érdekében kiméletlen rendszabályokat fog életbeléptetni és mindenkit, aki a legesekélyebb ellenállást is tanúsítja, a statárium értelmében halálra bünteti meg.

Ausztriában általános megnyugvást keltett az alkancellárnak az a bejelentése, hogy Dollfuss teljes szegénységben maradt

családjáról ő maga kíván gondoskodni.

A vértanúhalált halt kancellár temetése szombaton délután 4 órakor lesz és most már biztos, hogy a temetésen Mussolini is megjelenik. Közvetlenül a temetés után Miklós elnök Stahremberg herceget kinevezi Ausztria kancellárjává.

A német lapok oldalas cikkeiben számolnak be a szomorú eseményről és valamennyien hangsúlyozzák, hogy Németországban nem volt része Dollfuss meggyilkoltatásában.

Épelméjük a vizsgálati fogságban levő csökmői méregkeverő asszonyok

Az orvosszakértők most kezdték meg a kuruzsló Sz. Nagy Jánosné elmeállapotának megvizsgálását

(A Debreczeni Ujság tudósítójától.)
Mint ismeretes, a köröszugi arzénés gyilkosságokkal kapcsolatban rendkívül súlyos gyanúok és részben beismert vallomás alapján a debreczeni királyi törvényszék fogságában ül vizsgálati fogságban L. Kiss Lajosné, idős H. Papp Istvánné, Z. Nagy Bálintné és özvegy Sz. Nagy Jánosné, a csökmői kuruzsló és méregkeverő asszony. A

négy csökmői méregkeverő soro-
tos gyilkosságok elkövetése miatt került a fogságba. Ügyvédjük már korábban kérte, hogy vizsgáltsák meg elmeállapotukat, ami az első három asszonynál már meg is történt. Az elmeorvos-szakértők a napokban adták be véleményüket a vizsgálóbírósnak. E szerint úgy L. Kissné, mint idős H.

Papp Istvánné és Z. Nagy Bálintné teljesen épelméjük, akik tettüket beszámítható állapotban követték el. Most azután özvegy Sz. Nagy Jánosné védője is kérte a kuruzsló asszony elmeállapotának megvizsgálását. Ertesztésünk szerint dr. Preinesberger Jenő vizsgálóbíró ezt el is rendelte és az orvosszakértők már meg is kezdték az elmevizsgálatot.

Félszázezer választót irtak össze Hajdúvármegyében

Elkészült a virilis névjegyzék is — Decemberben lesz a törvényhatósági bizottsági tagválasztás

(A Debreczeni Ujság tudósítójától.)
Hajdúvármegye törvényhatósági bizottságának újjáalakítása ez év decemberében fog megtörténni. A vármegyei igazoló választmány már összeállította úgy a választókat, mint a virilisek névjegyzékét.

A törvényhatósági választói névjegyzék ellen csupán három felszólalás érkezett be és azokat az igazoló választmány már el is bírálta. Mivel a felszólalásokra hozott

határozatok ellen panasszal senki sem élt, így a névjegyzék végleges. Az idei választói névjegyzékbe 50.781 szavazót vettek fel és a változás az előző évi névjegyzékkel szemben csak lényegtelen eltérést mutat.

A legtöbb adót fizetők névjegyzékét szintén kifüggesztették már a vármegyében. Itt mindössze két felszólalás történt és ezeknek elbírálása után a virilis névjegyzék véglegessé nyilvánítása is meg fog történni a közel jövőben.

A vármegye törvényhatósági bizottsága fogja majd kitűzni a választások időpontját, amelyre előreláthatólag csak decemberben kerül sor, amikor a mostani közgyűlés megbízatása lejár. Választásra a kisorsolt ötven bizottsági tag helyének betöltése kerül, ezenkívül újraválasztják a viriliseket és az összes érdekképviselői tagokat.

leszorítása a mezőgazdasági cikkek színvonalára, az ipart ténnyé tönkre. Megszűn-
nének füstölőni a gyárkémények, leállnának a gyártelepek és a magyar munkásság ezrei kerülnek ki az utcára. Ez a munkanélküliség oly nagymértékű emelkedést vonna maga után, amelynek egy lelkiismeretes kormányzat nem lehet okozója.

De a miniszterelnök úr — nagyon helyesen — sem politikai, sem gazdasági téren nem engedi kalandokba belevinni az országot és ezért az árparadoxon megszüntetésére a második utat, a természetes fejlődés útját választotta. Ez annyit jelent, hogy igyekeznünk kell addig fejleszteni a mezőgazdasági cikkek fogyasztását, amíg a

megnövekedett kereslet a magasabb árnyí-
vót természetes úton nem biztosítja. Az ipari cikkekkel viszont nem kell tartani a közfogyasztás áremelő hatásától, sőt: a gyárpark története azt mutatja, hogy az iparcikkek ára a fogyasztás növekedésével — miután tetszés szerint szaporítható javokról van szó — fokozatosan csökken.

Gazdasági életünk átalakításának kulcsát tehát a közfogyasztásban látom és éppen ezért szükségesnek tartom és ezért hirdetem is a többfogyasztás mozgalmának állami és társadalmi megszervezését, amelynek a társadalom feladata a propagatív munka elvégzése, az állam feladata pedig az ehhez való eszközök előteremtése volna.

Dollfuss

Dollfuss kancellárt megölték. Meghalt az „alacsony” óriás. Olyan büszkén és bátran, mint Zrínyi Miklós, vagy Tisza István s a nemzeti gondolat többi nagy, világformáló hőse.

Hogy ki volt Dollfuss? ... ezt ma ezer és ezer cikk sokféleféleképpen jellemzi. Mi azt a vonását szeretnénk hangsúlyozni, mely történelmi szerepét legjobban aláhúzza. A modern kor Dávidja volt ő, aki 1934 februárjában leterítette Góliátot s az óriás Vörös Rém nem tudott talpraállni többé. Dollfussnak köszönhető, hogy meghalt a szocializmus. Díctelenül és szegénytelenesen; hitványan hullt el, mint minden eszme, ha megtagadja az Istent.

Pár év előtt még azt hirdették az eszmények, hogy a vörös irány is le fogja élni a maga kis eszme-öltőjét. Hiszen ez kijár a világ-áramlatoknak... Láttuk harcot a krisztusi gondolat ellen. Egyszer-máskor már Góliáttá is növekedett és nemzeteket tepert a földre. Amennyit tudtunk, hogy világtörténelmi korszakot hozhatunk, jelezhet és minél jobban erősödik a Krisztusban élő és nemzetileg megalapozott szocializmus, a vörös demokrácia annál közelebb van a véghez... azt azonban, hogy „eszme-öltője” csupán egy emberöltőre terjed, még a hitleri forradalom sem sejtette velünk.

Akkor csupán egy nemzet, egy fajterület, egy állami egység számolt le vele. Dollfussnál azonban maga a világtörténelem ki volt Dollfuss? Egy töltőnyi ember, akiben Krisztus küldte el katonáit, hogy megmutassa az óriás-erőt. Mert Dollfuss kancellár így formálódott történelmi hőssé. Krisztussal jött és Krisztussal győzött. Nem ágyazta be magát a mítológia taláiba. Ott járta útját, ahol a niebelungi út Emmaus útjával találkozik.

1934 februárjában így lett Dollfussból korszájító hős. Ki ne emlékeznék rá amint a császárvasdarak köpenyében odaállott a barrikádokhoz? Jézus nevével ajkán. A világtörténet folyamán alig volt szebb és heroikusabb lendület ennél. — Szinte óriásira növelte meg a máslelmétes embert s a zsidó vicclapok „Millimeternich”-jét igazi „Kilometternich”-h, az új világ keresztes hősevé magasztosította.

Az ismeretlen és nemzetietlen vörös Molochot Dollfuss terítette le örökre. Kicsi Dollfuss a még kisebb Ausztriában. Ahol ugyan az államszeme csak százharminc éves, de nemzeti gyökereivel örök mélységek őstalajába mélyül. S azt német testvérei sem vehetik rossz néven tőle ha wagneri szólamok helyett a maga lelkének muzsikáin, a Haydnok, Mozartok s Beethovenek zenéjén álmodozik, vagy kiment magát a germán istenek lakomádjáról s inkább az Ur asztaláról táplálkozik...

Dollfuss kancellár az önálló, rendi Ausztria hőse volt s ezenfelül a krisztusi nacionalizmus egyik legnagyobb vezéralakja. Tegnap délelőtt mártírhálót halt.

Amikor egy évvel ezelőtt merényletet követtek el ellene, a liberálisok kedvenc vicclapja, a „Fliegende Blätter” egy rossz viccet közölt a kistermetű kancellárról.

— Excellenz! — kérdezte tőle a titkárja, — ha menekülni kell, készen várja a legnagyobb Fokker-repülőgép?

— Köszönöm. — felelte Dollfuss, — elég nekem egy postagalamb is!...

Ma már tudjuk, hogy elég neki a galamb. Dollfuss kancellár a Szentlélek galambján beleszárt az Örökkévalóságba!...

MEGSZÖKÖTT A KÖZKÓRHÁZBÓL EGY BETEG FIATAL LEÁNY

(A Debreczeni Ujság tudósítójától.)
A debreceni rendőrség a múlt nap erkölcserendészeti razziaát tartott s ez alkalommal előállítottak egy K. Irén nevű tizenkilenc éves leányt, akiről a rendőrorvos megállapította, hogy fertőző beteg. Beutalták a Horthy Miklós-kórházba, ahonnan azonban tegnap délután érthetetlen módon megszökött. A szökésről a kórház értesítette a rendőrséget, amely most nyomoz a beteg leány tartózkodási helyének felkutatása érdekében.

Uránia

Ma utoljára

1. „ARANY ÉS A NŐ”
2. „GYILKOSSÁG TÖRTÉNET”
3. „HAJRA COWBOY”

Előadások kezdete: 5. 8.30 és 9.30 órákor, de folytatásig be lehet menni a filmek kezdeténél 5. 6. 7. 8.30 és 9.30 órákor

Jóváhagyja a belügyminiszter
Debrecen város burkolási szabályrendeletét

Dr. Vargha Elemér kormányfőtanácsos, h. polgármester szerdán tárgyalásokat folytatott a belügyminisztériumban a burkolási szabályrendelet ügyében. Tudva, hogy a burkolási szabályrendelet jóváhagyása még nem történt meg s addig a város nem eszközölheti a burkolási járulékok kivetését, ami a költségvetés összeállítás szempontjából rendkívül nagy fontossággal bír. A szabályrendelet értelmében a belsőségi háztuladonosok 25 százalékát kötelesek megfizetni a kocsit burkolási költségének, a külsőségi háztuladonosok pedig az ötven kilométeres gyalogjárda költségeinek felét viselik. A szabályrendelet néhány pontjánál még voltak vitás kérdések a minisztérium és a város között s ezeket sikerült most kiküszöbölni, úgyhogy a jóváhagyás rövidesen le fog érkezni.

A polgármesterrel együtt utazott fel a fővárosba Ary Lajos főszámvivő is, aki vel a Magyar Leszámlító és Pénzváltó Bankban folytattak tárgyalásokat a városnak ennél a pénzügyintézetnél fennálló kölcsöne ügyében.

A polgármesterrel együtt utazott fel a fővárosba Ary Lajos főszámvivő is, aki vel a Magyar Leszámlító és Pénzváltó Bankban folytattak tárgyalásokat a városnak ennél a pénzügyintézetnél fennálló kölcsöne ügyében.

Mindenáron meg akart halni a szép manikűrös leány

Felvágta ereit, szublimátot ivott és a kórházban le akart ugrani a második emeletről

Nyíregyháza korzójának ismert alakja, Maleskivitz Mancsi, a szép szőke manikűrösleány, aki Debrecenben is huzamosabb ideig volt alkalmazásban. Maleskivitz Mancsi tegnap délelőtt látszólagosan jókedvűen indult haza, de akkor már retiküljében ott volt a szublimát pasztilla és a veronál, felvágta a bal kezén az ereket. Horgosán figyelmesek lettek a háziak, felfeszítették az ajtót és a néhány perccel előbb még vidám lány eszméletlenül, valóságos vértócsában feküdt a szalonon.

Nyomban előhívták a közelben lakó orvost, aki a vérző ereket elköötözte és az orvosi elsősegély után értesítették a mentőket, akik Maleskivitz Mancsit beszállították a kórházba.

Véres pongyolájának zsebében egy összegyűrt cédulát találtak, amelyben csak ennyi állott:

„Ne mentessenek meg, meg akarok halni...”

Maleskivitz Mancsiak egy 10 éves kis fiacskaja van, ő hozzá is írt búcsú levelet, de azt a délelőtti órákban postán adta fel édesanyjának címére, aki a kislányt neveli.

A kórházban azonnal gyomormosást adtak és csak a késő délutáni órákban sikerült eszméltetnie.

Meg akarok halni, meg akarok halni — egyre azt hajtogatta és egy óvatlan pillanatban ki akart ugrani a kórterem második emeleti ablakából, és csak a többi betegek éberségének köszönhető, hogy halálugrása nem sikerült.

Százánál több magyar és idegennyelvű előadást
vettek fel a Nyári Egyetem programjába

Néhány nap múlva megnyitja kapuit a tanfolyam

(A Debreczeni Ujság tudósítójától.)

Ünnepélyes keretek közt kezdődnek meg néhány nap múlva a Nyári Egyetem tanfolyamai, amelyek Debrecen nyarának állandó színterét és vonzóerejét képezik. Az idén már nyolcadikban tárja ki kapuit e nagyjelentőségű intézmény a kellemesen és hasznosan nyaralni vágyó művelt közönség előtt. Országsszerte, sőt Európaszerte óriási érdeklődés nyilvánul meg iránta. A beiratkozott hallgatók száma máris jóval túl van a 200-on. Az idei kurzus külön érdekessége lesz, hogy a távol Nyugati országainak, Angliának, Franciaországnak, Belgiumnak képviselőit is városunkban láthatjuk majd.

A beiratkozások még javában folynak. Az érdeklődés és várakozás a város közönsége soraiban is igen élénk.

Vetítésekkel illusztrálják az előadásokat

A gazdag és változatos programról már egyszer részletesen is számoltunk. Egészen vége több, mint száz értékes magyar és idegennyelvű előadás szerepel benne. Az előadásokat lehetőleg vetítésekkel illusztrálják az előadók. Uj. pompás, minden igényt kielégítő vetítőterem áll a célra rendelkezésre a Központi Egyetem épületében, ahol az összes előadások is lesznek. A program végleges szövege már

kikerült a nyomdából. Szétküldése most van folyamatban. E helyen csak néhány neves külföldi előadóra hívjuk fel a figyelmet. Előadást tart Don Carlo Caffarelli herceg, a római olasz-magyar egyesület elnöke. Az első hét programjának legkiemelkedőbb eseménye gróf Carlo Guido Visconti di Modrone olasz zenátor három estés zongorahangversenye a Városi Zeneakadémián. Az olasz előadók közül kiemeljük még Antonio Widmar és Alberto Gianola olasz követségi tanácsosokat. A külföldet rajtuk kívül Joseph Baruzi francia író, Paul Joseph Menge, amerikai egyetemi tanár és Bernhardt Weissenborn német történettudós képviselik a Nyári Egyetem előadói gárdájában.

Az egyetem hallgatói a Szent István-héten

Az idei Nyári Egyetem nem végződik be Debrecenben. A három hét után az egész hallgatóság felkerekedik, hogy résztvegyen a pesti Szent István ünnepségeken. A Nyári Egyetem hallgatói számára a közoktatásügyi kormány „Pesti hetet” rendez, augusztus 18—25-ig, mely páratlan kedvezményeket és páratlan élvezetet biztosít a fővárosban e nevezetes napokban annak, aki beiratkozott hallgatója a Nyári Egyetemnek. A pesti hét programjából, mely a debreceni három hetet folytatja és

szerecsésszerűen kiegészíti, a következőket emeljük ki. A „Gyöngyös bokréta” megtekintése, sétahajózás a Dunán, amikor is a főváros zenés uzsonnája látja vendégül az egész Nyári Egyetemet. Budapest megtekintése autókaron. A muzeumokban megtekintések alkalmával zenetörténeti, művészettörténeti, népművészeti és technikatörténeti előadásokat tartanak neves szakértők: Gerevich Tibor professzor, Lajtha László és Visky Károly nemzeti múzeumi örök és mások. A Szent István körmeneten rendkívül kedvező helyen vesz részt a Nyári Egyetem hallgatósága. Tiszteletükre az Angolparkban magyar hangversenyt ad a Budapesti Hangversenyzenekar. A Nyári Egyetem beiratkozott hallgatóinak az egész pompás pesti hét mindössze 17.50 P-be kerül, mely összegben lakás és teljes ellátás díja is belfoglaltatik.

Augusztus 1-én este lesz az ismerkedési-est

A külföldi hallgatók nagyobb csoportjai augusztus 1-én érkeznek Debrecenbe. A németeket a déli, az olaszokat a délutáni pesti gyors hozza meg. Bemelegítőül nagy-szabású ismerkedő estély lesz a Nyári Egyetemi hallgatók számára az Angol Királynőben. Az Igazgatóság szívesen látja Debrecen város érdeklődő úri közönségét, különösen akik valamely modern nyelvet is beszélnek.

Még mindig lehet beiratkozni augusztus 1-ig, naponként délelőtt 10—12-ig. Debreceniek csak 4 pengő tandíjat fizetnek. Aki az előadásokat szorgalmasan látogatja, az még ezt a 4 pengőt is visszakapja. Érdeklődni lehet a Nyári Egyetem Titkárságánál. Központi Egyetem III. e.

Nehézségekkel szembe kell nézni, akiknek gyakori fejfájás, mellnyomás, szívdobogás, gyomorműködési zavarok és különösen fájdalmas végbélbajok — mint aranyér, repedés, előfesz, polipus, sipoly, szűkület — teszik az életet nehezzé, igyanak reggel és este negyed pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet.

Mindennap reggel

Haj, regg-rejtem,
Szól a zene, Lejtem,
Anna-báji virradaton
Meregek a hír-adaton:
Megtelenek a bábok,
Táncolnak a párok,
Kezük-lábuk tekergetik,
Dzsez-dalokat nyekergetik,
Bigineznek egyet,
Bólézzák a megyet...
Rugdalnak a kanni-bábok:
Igyfolynak az Anni-bábok
Most ezen a nyáron
Füreden, Konyáron...
Tipi-topi táncgálának,
Csoszogatnak, ráncigálnak,
Tizenegykor elepednek
S brids-asztalhoz telepednek... (LISZTIUS)

Ujabb fordulat a városi téglagyárban történt baleset ügyében

Megírtuk, hogy Debrecen város és az Első Magyar Általános Biztosító Társaság között egy baleset miatt, amely a téglagyár területén történt, vita támadt s már csaknem peresítésre került a sor. Most, mint értesülünk, a dolog más fordulatot vett. Dr. Vargha Elemér helyettes polgármester ugyanis munkatársunk előtt a következő kijelentést tette:
— A biztosító társaság nem tagadta meg a fizetési kötelezettség teljesítését és ezt annál kevésbé is tehetné, mert a városnak az elsőfokú ítéletben reá rótt kötelezettsége nem is jogerős, mivel azt megfellebbezte a teleres és maga a város is. Most egyébként barátságos tárgyalások folynak ez ügy teljes és békés elintézéséről. Szó sincs arról, hogy a szerződészeket revízió alá vesszük. Ez irányban semmiféle határozat nem történt.

Appolo

Ma is, nagy magyar est:
Rác Jancsi és cigányzenekara kíséretével
melletti:
1. „NOSZTHY FIU ESETE TÖTH MARIVAL”
2. „VIKTÓRIA”
3. „MAGYAR FIU, LENGVEL LEANY”
Előadások kezdete: 5. 8 és 9.15 órákor.
De folytatásig be lehet menni a filmek kezdeténél 5. 6.15. 7. 8. 9.15 órákor.

Vigszínház-mozgó

ÓRIÁSI SIKER

ÓRIÁSI SIKER

miatt

PROLONGÁLVA

péntekre

péntekre

csak egy napra

KALMÁR PÁL

UJ MŰSORRAL!

UJ MŰSORRAL!

ARANYHAJÓ

Dráma a tenger alatt

DÁMA EGY NAPRA

Előadások: 6 és 9 órákor.

Első előadás mérsékelt helyárakkal.

TRIANON 15.) 1934. JULIUS 27. (PÉNTEK)

A HUSZÉVELŐTTI DEBRECEN A HÁBORÚ LÁZÁBAN

Amikor a Pavillon-laktanya környékét ellepték a bevonuló tartalékosok ezrei

A mozgósítás második napján még mindig éljeneztek a felvonuló tömeget „Három hét múlva hazajövünk!” — Közeledik az orosz háború réme

(A Debreceni Ujság tudósítójától.)
Július 27-e volt. A hadüzenet fölött még mindig ott gőryed I. Ferenc József, a császár-király. Még nem mondta ki a történelmi szót: mindent megfontoltam. A gondolat, a második Debrecen első lázas, háborús vasárnapja után elkövetkezett a hétköznap. A polgárságnak is be kellett állnia abba a roppant gépezetbe, amely elindítani készült.

Hétfőn, július 27-én korán reggel ülést tartott a város tanácsa. Elhatározta, hogy a városházán este 6 óráig reggel 8 óráig ügyeleti szolgálatot rendszerez. Az első háborús éjszakai rendszert. Tatay Zoltán városi tb. tanácsnok, jelenleg árvaszéki elnök virrasztott, jelenleg polgármesteri hivatalban. Ugyanekkor a tanács kijelölte a katonakórházakat, elrendelte a munkások közvetítés megkezdését, megerősítette a tüzoltóságot s beszüntette a végrehajtásokat. (Egyetlen igazán örömdolgot használni ez volt a készülő világ-háborúnak.)

Munkába léptek a lo-avató bizottságok — s a mai gazdák fájó szívvel gondolhatnak rá, hogy 900 koronában állapították meg egy jóménőségű hátsó árát.

Háborús esküvők?

Hétfőn reggel összeült az Ipar- és Kereskedelmi Kamara is, amely hosszú figyelemztetést bocsátott ki a polgársághoz és felhívta a figyelmét arra, hogy a pénzintézetekkel kapcsolatban különféle rémhírek keringtek. Beszéltek, hogy az állam lefoglalja a bankok pénzkészletét. Megállapították a kamara, hogy ez teljesen alaptalan szóbeszéd. A pénzintézetek pénze ezután is a gazdasági élet rendelkezésére fog állni.

A pénz és a háború gondjai között nem szűnt meg dobogni a szerelmes emberszív. Már az első napon, háborús esküvő volt az anyakönyvi hivatalban, amelyben „vasárnap és hétfőn szokatlanul nagy forgalom volt”. Szinte egymás kezébe adták a kilincset az új párok. És az esküvő után a fiatal férj bevonult a kaszárnnyába — írta az akkori Debreceni Ujság.

Az első puskalövés

Előző nap munkaszünet lévén, az újságok nem jelentek meg, de Budapestről jönnék a rendkívüli kiadások és bennük már ott az első hír:

Az első esetpárte. Temeskubin közelében a Duna túlsó partjáról a szerb csapatok rátüzeltek a monitorokra, amire a mi csapataink vissznozták a tüzelést. Bár nagyobb esetpárte támadt, annak semmi jelentősége nincs.

„Semmi jelentősége!” — írta az akkori ujság. Pedig úgy látszik, ez volt az első puskalövés. És utána négy esztendőig szóltak a puskák, és szólnak ma is húsz esztendő múltán: Semmi jelentősége nincs!

Hőmpölygő emberáradatok

A háborús lelkesedés azokban a napokban nem ismerte a töprengést, a megfontolásokat, latolgatásokat. Nem a jövőbe nézett, csak a jelent látta. A debreceni pályaudvarra egymás után jöttek a vonatok. Még mindig ottantak magukból a tartalékosokat. Mint az újságok megírták, Debrecenbe vonult be a Vilmos-huszárokhoz gróf Tisza István fia is.

Az Arany Bika előtt olyan tolongás volt, hogy a villamos kétszer is gázolt. Előbb egy gyereket ütött el, majd meg egy 70 éves asszonyt, aki épp azelőtt búsult el katonafiaiától.

Kint az utcákon még mindig lelkes csoportok éltették a háborút, zengett a Kossuth-nóta, a politikai ellentétek megszűntek, a munkásság is lelkesen sorakozott a lohogók alá.

Történelmi események fókuszába áll most Debrecen. Most bontakozik ki a maga hatalmas arányában a mozgósítás, amelynek súlyát a laikus fel fogja mérni nem tudja, — írta a Debreceni Ujság —, de hatása alól nem szabadulhat föl senki sem. Érzések azok csupán, amelyek kifejezést keresnek, amikor az emberek hőmpölygő áradatai lelik el az utcát.

Próbaháború Érmihályfalván

A forrongó izgalmas napon Debrecenben is eldőrdült az első revolverlövés. A Pavillon-laktanya előtt állandóan több ezer tartalékos várta fölszerelést. Akiknek pénzült volt, beültek a Révész-féle koresmába, ahol Medvics Ferenc tartalékos összevesszett egyik cimborájával, Solyomi Sándorral.

Na, te se mégy Szerbiába — kiáltotta Medvics Ferenc —, mert itt maradsz! — Azzal keresztül lötte Solyomi tenyerét.

A katanavirtus kezdett kitörni az emberek közül. Érmihályfalván próbaháborút rendeztek a bevonuló tartalékosok. Míkepérensen pedig kézigránát helyett egyelőre sörös üvegekkel verték fejbe egymást. Czérna Jánost be-

vert fejfel szállították be a debreceni kórházba.

„Oroszország forradalom előtt”

Valami esodálatos optimizmus töltötte el a tömegek lelkét. Három hét alatt hazajövünk! — Megrústoköljük Szerbiát! — mondták a bevonuló tartalékosok.

„Készenlétben a fehér zászló!” cím alatt a Pesti Hírlap rendkívüli kiadása azt írta, hogy a belgrádi Kalimegdánról levették a standardot, jelezvén ezzel, hogy a város nincs megerősítve. Ha az ellenségeskedés megkezdődik, fehér lobogót tűznek ki a vár fokára, ami a teljes megadást jelentené. A polgármester magához vette a város kulcsait, hogy azokat átadja a bevonuló seregeknek.

Az emberek hittek. Reméltek. Pedig a Cigányvizet nádasában akkor már ott leselkedett a Halál. Észak felől borzongó, jeges fuvallat sikoltott le a magyar rónák felé.

Oroszország mozgósít! — sugtak össze az emberek.

Huszonnyég óra múlva már kész volt a vigasztalás. A lapokban ott pompázott egy vastagbetűs cím:

— Oroszország forradalom előtt.

Emlékezés az 1914. évi világháborúra

Írta: PENYIGEY SÁNDOR ny. ezredes.

II.

Megható jelenség volt az is, és annak eklatáns bizonyítéka, hogy a régi közös csapattesteknél nem bántak rosszul az emberekkel, de különösen nem a régi 39-eseknél, az a tény, hogy igen számosan, kik szolgálati idejük leteltével a honvédségbe helyezték át a mozgósítás elrendeléseivel, nagy számban jelentkeztek a kiegészítő parancsnokságnál és kérték, hogy régi csapattestükkel vonulhassanak a harctérre.

Igaz és megallo bizonyítéka az emberek eredeti csapattestükhöz való, szeretetteljes ragaszkodásának volt az a tény, hogy számosan voltak olyanok, kik valaha a 39. gy. ezredben szolgáltak s szolgálati idejük leteltével ahonvédségbe helyezték át, a mozgósítás elrendeléseivel kérték, hogy eredeti csapattestükhöz vonulhassanak be. Természetesen, ezen kérsnek eleget tenni nem lehetett. De ott, ahol testvér kérte, hogy testvérel, sógor sógorral stb. ugyanazon alosztdlyhoz osztassék be, hogy ha majd kell, egymás mellett harcoljanak, bár a már előzetesen megtörtént beosztásoknál fogva és a feltornyosult sürgető, programszerű halaszthatatlan s ügyszólván percről-percre előrt munkálkodónál fogva nagy nehézségbe ütközött, mégis, hacsak különös okok nem torogtak tenn, a kérelemnek elég tételt.

Beavatatlan szemlélő részére a laktanya előtt s a benne folyó mozgálm, egy rendezetlen, átláthatlan, bonyolult, át nem tekinthető khaosz benyomását keltette, hozzájárulván az is, hogy az apákat bizony feleség, gyermek, a többieket apa, anya, nővér is elkísérte, de a beavatottak örömmel látták, hogy minden úgy rendeződik el programszerűen.

Hízen ha az egyén bevonult — minthogy az időközben elhaltak, vagy súlyos betegeknek kívül mindenki bevonult —, csak az előrt programot kellett lefolytatni s rendben volt minden. Ez pedig állott az illető bemutatásából, ti. az illető jelentkezéséből, állományba vételéből, az illetékes alosztdlyhoz való beosztásából, fegyverrel, — majd löszrel, ruhával, felszereléssel, napi élelemmel, zsolddal, később harctérre magával viendő élelemmel való ellátásából stb.

A betegek haza szabadságoltattak azzal, hogy felülvizsgáltatásuk végett később be lesznek hívva. Bizony, ilyen eleinte nem sok akadt, a magyar virtus nem engedte, úgy, hogy sok esetben hatalmi szóval kellett élni.

A bevonulás és az ezzel kapcsolatos teendők természetesen szüntelenül folytak.

Debrecen városa pedig lakóinak apraja-nagyja lázas lelkesedésben volt, a kávéházak zsúfolva, szinte azt lehetett érezni, hogy a lelkek egy nagy nyomás alól szabadultak föl, s nemsokára már mindenütt hangzott a „Megállj, megállj!”... nótája.

Ez így tartott napokon át. Miután a mozgósítás Szerbia ellen szökött, a Szerbia felé való határátkat természetesen biztositani kellett, s szin-

tén erre a célra a határmentén levő hadtestek voltak hivatva — ennek egyikebe tartozott a Debrecenben állomásozó 39. gy. ezred II. zászlóalja is, melynek parancsnoka a később hősi halált halt, kedves egyéniségű Wenderniszky Pál őrnagy volt, ezeknek rövidesen menetkészen kellett állaniok, hogy a határra siessenek. Ezen zászlóalj felszerelése és kiegészítése volt tehát a legfőbb, illetve legelső teendő. Megtörtént, pár nappal a mozgósítás elrendelése után, az ezred II-ik zászlóalja csakugyan egy kora reggeli órában el is indult délvídekre. Akkor még mindig azt hitták, hogy csak Szerbiával lesz elintéznivaló ügyünk, s biztosra vették, hogy a háború rövidesen a mi győzelmiunkkel véget ér. Ki hitte volna azt, hogy rövidesen az egész világ ellenünk lesz és a háború oly hosszú ideig fog tartani, sőt, hogy reánkénve mily következményekkel fog járni.

**FÉRFI FEHÉR VÁSZON CIPŐ
BARNÁ BORDISSZEL P 7.40
BENYATS ARUHAZ**

A bűcsü az ezred ezen részétől igazán megallo volt, annyi és annyi fiatal reményteljes férfi volt el, kiket itt aggódó emberek hő imája és szeretetteljes együttérzése kísért útjukra. Még egyszer taládkoztak velük, amidőn bizonyos idő múlva a szerb harctérrel Debrecenben keresztül az orosz harctérre mentek. Áldás emlékükre, mint a többiekére is!

Még akkor mindig azt hitták, hogy a háborút csak Szerbiával kell megvívniuk, mintegy büntető expedíciónak vették, s az újsághíreknek, hogy a hatalmas segítségével sikerül az ügyet háborúnélkül elintézni, már nem hittünk.

A részletes mozgósítás javában folyt, amidőn 1914 július 28-án a monarchia megüzente Szerbiának a háborút, s Ferenc József király ugyanezen a napon Ischben kelt Kidltványában fordult népeihez, megindokolván a kényszerhelyzetet.

Ezt követően a szerbek július 29-én telrobbantották a zimonyi hidat, mire monitorjaink a szerbekre tüzeltek. A lavina tehát megindult, dacára annak, hogy Európa diplomáciája a béke megóvása érdekében lázasan működött, de Oroszország akarta a háborút s mint már említve volt, előzetesen mozgósított.

Felértelt Oroszország magatartására, a király 1914 július 31-én elrendelte a monarchia hadseregének általános mozgósítását, s az első mozgósítási nappal augusztus 4-ét jelölte meg.

A 39-ik gyalogezred parancsnoksága és 3. zászlóalj ezen időben Bécsben volt helyőrségen, s mi-

után Debrecen volt az ezred felszerelési állomása és itt székelt a harctérgépző parancsnokság is, s itt volt a pótkeret is, s ide vonultak be a mozgósított nemténylegesek, s itt tartózkodott egész hadfelszerelése is, az ezrednek Bécsből Debrecenbe kellett jönnie, hogy a mozgósítását végrehajtsa. Határlalan lelkesedéssel fogadta Debrecen házi-ezredének bevonulását a Rákóczi-induló hangjai mellett. Bizony, imponáló látvány is volt egy „standbeli” legénységből álló régi jó békebeli baka-ezred, emléke sok-sok öreg katonának, ma is könynyeket csal a szemekbe.

Az ezred itt magáhozvette a hadlétszám kiegészítésére szolgáló tisztakat és legénységet, ellátott fegyverrel, löszrel, élelemmel, vonattal stb. és elérte az előrt felszereléssel az előrt hadlétszámot.

A mintaszerű rendben tartott hadfelszerelési rak-tár teljesen kiürült, mindenki vadonatúj példányban kapta meg az előrt dolgokat, nem hiányzott semmi.

Hogy annyi ezer ember, a sok lo ellátása minő feladatot rótt az illetékesekre, felesleges hangsztatni, de a megfeszített munka és gondos előkészítés minden nehézséggel megbirkózott s az előrt időre minden — minden rendben volt.

Az ezred különböző alakulatainak más és más mozgósítási napra kellett menetkészen állania, amint az meg is történt.

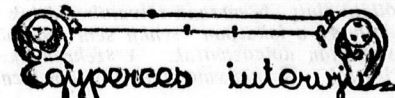
A menetkészség előérésével, az egyes alakulatok, legelőbb az ezred a harctérre indítottak, és pedig először a szerb harctér felé, míg majd pár héttel aztán, amidőn az orosz gőzhenger megindult, Debrecenben át az orosz harctérre irányítottak a már előbb elindított II. zászlóaljjal az egész 39. gyalogezred. Feltehetően momentum volt, amidőn az előinduló zászlóaljak elvonulása felállítva állottak, s elhangzott a vezényzó: „Jámadhoz”, s a zenekarból felhangzott az „Ima a csata előtt” felségcsakordaj. Bizony, szem ott nem maradt szárazon, mert ez már nem gyakorlati, de véres komoly megindítóan felséges dolog volt. Megállapított sorrendben elvonultak aztán a többi alakulatok is.

Debrecenben maradt végül vissza az úgynevezett pótzászlóalj 4 századdal, — kellett számú tisztokkal és altisztekkel. Ezek felruházása, felszerelése természetesen legvégül maradt, hisz ezeknek nem kellett harctérről menetkészen lenniük, ezek nem is láttak el azonnal új ruhákkal, sem teljes hadfelszereléssel. A pótzászlóalj legénysége kiképzésben részesült s ezekből állítottak össze később a harctéri veszteségek pótlására a menetzászlóaljak.

Az ezred elvonulásával és a pótzászlóalj felállításával a mozgósítás be is lett fejezve, nemsokára megkezdődtek a harcok, amidőn nekünk ügyszólván az egész világ ellen kellett harcolni.

A következő események leírása a hadtörténelemre tartozik, s minden remény megvan arra, hogy az ezred háborús története rövidesen napvilágot lásson, amelyben a 39. gy. ezred dicső és halhatatlan tettei méltóan lesznek megörökítve.

Az akkor és később harctérre vonult 39-esek nagy, igen nagy része, azóta többnyire idegen földben alussza a hősök álmát, nem tudván, hogy véres áldozatuk jutalma hazájuk kegyetlen megcsontítása lett. De hősi szellemük velünk van örökre s ez, valamint az a biztos tudat, hogy annyi drága vér hiába nem folyhatott, hogy annyi magyar élet hasztalan nem pusztulhatott el, hiszszük, hogy az áldozat idővel meg is hozza jutalmát, az integer Nagymagyarországot. Adjá Isten, hogy minél előbb.

a Frontharcosok Daloscsoprtjának vezetőségével

Halló!... Hajló!... Itt a Debreceni Ujság-Hajdúföld szerkesztősége. Szíveskedjenek nyilatkozni a debreceni Frontharcos Főcsoport Daloscsoprtjának tervezett propagandakirándulásáról.

A Daloscsoprt augusztus 5-én tartja nagyszabású műsorral és táncokkal egybekötött propaganda-kirándulását a konyári Sóstófürdőn. Ezen a kirándulás-on egy kedves megnyilatkozás fog kifejezésre jutni, a Daloscsoprt ugyanis meghívta találkozóra Biharvármegye összes frontharcosait. Az eddigi intézkedések azt mutatják, hogy az a cél, amelyet a dajosok a bajtársi szeretet ápolása érdekében maguk elé tűztek, fényesen fog sikerülni. A kirándulás iránt úgy Csönkabiharvármegyében, mint Debrecenben is nagy az érdeklődés. A műsor keretében a legjobb műkedvelők fognak fellépni, köztük Horváth András földbirtokos kedves kis leánya, Zsuzsika és Orosz Katóka, akik egy magyar tánc előadásával fogják gyönyörködtetni a közönséget. Kedvezményes oda- és visszautazásról a rendezőség gondoskodik. A Daloscsoprt ezúton is felkéri a bajtársakat és azok hozzátartozóit, akik a kirándulás-on részt akarnak venni és a kedvezményes utazásra igényt tartanak, ezirányú szándékukat jelentsék be a frontharcos irodában (Piac-utca 36.), vagy Kurián Gyula üzletében.

Üngyilkos lett egy szerelmes legény. Szűcs Gábor tízenyolc éves balmazújvárosi legény tegnap a lakásán a mestergerendára felakasztotta magát. Tettét szerelmi bánatában követte el, mert a leány, akit szeretett, nem viszonzotta szerelmét. A debreceni királyi ügyészség a temetési engedélyt megadta, mivel a halálesettel kapcsolatban büntelmi eljárás nem történt.

Káprázatosan szép tűzijátékkal varázsolnak tündéréjszakát a Nagyerdőre az augusztus 4-iki népiünnepélyen

Nagyban folynak az előkészületek — Látványosságok és egyéb nyári örömdök

(A Debreczeni Ujság tudósítójától.)

Az előkészületek során egyre világosabban bontakozik ki az ujságírók nagyerdei tündéréjszakájának hatalmas aránya. Egy új világ-városi szín vonul be a nagyerdei csónakázó tó feletti bemutató káprázatos tűzijátékkal és a kiállítás területén rendezendő, számtalan szórakozási lehetőséget ígérő népiünnepély. A falusi ember a búcsú és országos vásárok alkalmával jut ilyen élvezetekhez, a nagy városokban állandó területek állnak a nagy tömegek szórakoztatásának szolgálatában. Gondoljunk csak a budapesti Városligetre és Angolparkra, amelyeket szombaton és vasárnap ezren és ezren keresnek fel, hogy a hullámzó tömeg jókedvű forgatagában elfelejtkezzenek a mindennapi gondokról.

Az augusztus 4-iki nagyerdei tündéréjszakán páratlanul szép tűzijátékokat mutatnak

be a csónakázó tó felett. A rendezőség Budapestén járt tagja a legváltozatosabb tűzijátékok szereket szerzte be. Sikerként biztosítani egy kiváló szakember közreműködését is, aki a rakéták, fénycsókák, csillagszórók, világító gömbök, színes fénycsókák, üstökösök változásaival fog fénycsókát írni a sötét éjszakai égboltra. A csillag, színes fénycsókák minden pillanatban más és más változatban fonódnak egymásba.

Gyönyörű képet fog mutatni a lampionos csónakkorzó is a kiválóított csónakázó tavon.

De mindez csak bevezető lesz a népiünnepélyhez, amely a TIKÁV területén és pavilonjaiban reggelig tartó táncol, mutatványokkal és tréfas versenyekkel biztosít gazdag programot a szórakozásra.

Az ujságírók nagyerdei tündéréjszakája a jókedv ünnepe lesz.

Közel kétszázötven növendéke volt a Dóczi-intézet tanítónőképzőjének

(A Debreczeni Ujság tudósítójától.)

A debreceni református egyház tanítónőképző intézetének, a vele kapcsolatos gyakorlati iskolának és internátusnak 1933—34. évi értesítőjét most tette közzé dr. Papp Ferenc igazgató. A hatalmas értesítő az elmúlt iskolai tanév történeti adatait vezeti be. A tanári testületnek az igazgatóval együtt tizenkilenc tagja volt, akik 253 növendéket tanítottak. Ösztályvizsgát tettek 249-en. Ezek közül református 239, evangélikus 5, római katolikus 2, görög katolikus 1 és zsidó 1. Eredményes munkásságot

fejtettek ki a különféle ifjúsági egyesületek, így az Ifjúsági Leányegyesület, az Önképzőkör, az Ifjúsági Segítő Egyesület és az Ifjúsági Vöröskereszt Egyesület. A tanév egyik felejtetetlen szép és értékes eseménye volt az egyházzenei hangverseny.

A képesítő vizsgálatokon tanítónői oklevelet harmincyolcan nyertek. Az öt osztályos képzőben 15 növendék jeles, 100 pedig jórendű bizonyítványt kapott. A három gyakorló elemi iskolában kilencvenhárom gyermeket tanítottak.

Míg a szobalány odajárt, nagyértékű ékszereket vittek el a nyitva hagyott lakásból

(A Debreczeni Ujság tudósítójától.)

Vesszlényi Eszter szobalány, aki a Nap utca 1. szám alatti lakásban szolgált, mint szobalány, tegnap délelőtt kiment a Rákóczi utcai piacra bevásárolni. A lakást azonban megdöglőltlenül nyitva hagyta. Amikor visszatért a piacról, gazdája értesítette, hogy a nyitva hagyott lakásban távolléte alatt besurranó tolvajok jártak s minthogy a lakásban senki sem talált, nyugodtan dolgozhattak. A szekrényeket feltörték és nagymennyiségű, több száz

pengő értékű ékszert vittek magukkal. Azonnal feljelentést tettek ismeretlen tettesek ellen a rendőrségen, ahol széleskörű nyomozás indult meg a besurranó ékszertolvaj kézrekerítésére annál is inkább, mert az utóbbi időkben szinte naponta fordulnak elő vakmerő ékszerlopások Debreczenben. A rendőrségnek értesülésünk szerint máris olyan adatok állnak rendelkezésére, amelyek alapján reméljük, hogy a tolvaj hamarosan sikerül elfogni.

Egy év alatt tizennégy analfabéta-tanfolyam volt Debreczenben

Méreteiben is hatalmas népművelési tevékenységet fejtett ki az 1933—34. munkaév folyamán a törvényhatósági iskolán kívüli népművelési bizottság

(A Debreczeni Ujság tudósítójától.)

A városi és vármegyei törvényhatóság Iskolán kívüli Népművelési Bizottsága most tartotta meg évi rendes közgyűlését, amelyen Balla Ernő népművelési titkár részletesen ismertette az 1933—34. tanév népművelési munkájának eredményeit.

A bizottság hároméves Munkatervének főlétküszései alapján az analfabétizmus elleni küzdelem mellett a közegészségügyi állapotok megjavítása, továbbá a mezőgazdaság, különösen a gyümölcsstermelés, az Alföld fásítása terén sorozatos előadások tartásával, tanfolyamok rendezésével fokozott mérvű és eredményekben gazdag nevelői tevékenységet fejtett ki.

A vármegyei és városi törvényhatóságok megértő anyagi és erkölcsi támogatása eredményeként az 1933—34. tanévben — az írni-olvasni nem tudók megfelelő oktatása céljából — 14 analfabéta tanfolyam működött. A tanítási órák összes száma 1080, a beiratkozott hallgatók száma 314, a leviszáztott hallgatók száma pedig 185 volt. Ez a szám az összhallgatók 58 százalékát jelenti, mely a mai adott nehéz viszonyok és más akadályozó

körülmények figyelembevételével jó eredménynek mondható.

1858 előadás

A három évi munkaterv célkitűzéseinek megfelelően összeállított népművelési és köznevelési előadások száma az 1933—34. munkaévben 1858, melyből 462 gazdasági, 444 egészségügyi előadás volt. Az anyai- és csecsemővédelem szolgálatában 93, az Országos Stenográfia Szövetség fiókjainak orvosai pedig a tanév folyamán az anyák részére 114 előadást tartottak. A hazai ipar pártolása címen 69, a madár- és állatvédelem szolgálatában 53, a háziipar- és háziipar- és állatvédelem szolgálatában 51 előadás tartottat a környező lakosság nagy érdeklődése mellett. Az Ipar és Kereskedelem, továbbá Mezőgazdasági Kamara, a m. kir. Erdőgazdagság, a Gazdasági Akadémia szakelőadások tartásával a legmesszebbmenő támogatást a bizottság ezirányú törekvéseit. Örömmel állapítja meg a jelentés, hogy a népművelési előadói és munkájában is lelkiismeretes, alapos és komoly nevelői munkát végeztek. Az előadók sorában 27 lelkes, 180 tanító, 22 egyetemi, 90 középiskolai tanár, 18 jegyző, 72 orvos, 12 ügyvéd, 1 mérnök, 9 közigazgatási tisztviselő, 1 földbíró, 5 gazdasági, 4 iparos, 3 kereskedő, 91 egyéb foglalkozású egyén vett részt.

Kedélyképzés és érzelmi nevelés

Gyakorlati (ügyességi) tanfolyam 6 működött 521 tanítási órával és 218 hallgatóval. Nagy súlyt helyezett a bizottság a nők iskolán kívüli továbbképzésére, melynek szolgálatában 21 tanfolyam 170 tanítási órával 648 hallgatóval igen eredményes nevelői tevékenységet fejtett ki. Ugyancsak nagy siker jegyében zajlottak le a szervezett népművelési és köznevelési tanfolyamok, melyeknek száma 5, az előadási órák összes száma 240, a hallgatók száma pedig 61 volt. A fertőző vérba elleni küzdelem céljából szolgált 5 (12 órá) egészségügyi tanfolyam szervezte. E tanfolyamok oktató-

munkája mely nevelői hatást váltott ki. A hazafias érzés ápolása, a kedélyképzés és érzelmi nevelés szolgálatában állt 198 művelői előadás, 3800 mese- 357, műsoros előadás 171 alkalma ünnepség. A tanulmányi kirándulások száma a tanév folyamán 39, a Rádió Szabadegyetemi előadás 216, népművelési hangverseny 28, gramofon-előadás 318, vetített képek előadás 202, az összes előadások száma 655 volt.

9782 az egységsszám

Igen eredményes nevelői munkát végzett a birózság által létesített Szülők Iskolája 36 előadás

keretében, valamint a Tisza István-Tudományegyetem Népszerű Főiskolai Tanfolyama is, mely 4 idegen nyelvi, 1 rajzi, 1 (17 órá) szabadegyetemi tanfolyamot létesített 240 előadási órával. Az adományozott népművelési tevékenységek száma 10766, a kivett könyvek száma 18598, az olvasók száma 5592 volt. Végül megemlítenénk az 1933—34. tanév népművelési tevékenység egységsszámát 9782.

Ezek alapján örömmel állapítjuk meg, hogy törvényhatóságaink területén az iskolán kívüli népművelés fokozatos és eredményekben gazdag nevelői munkásságot fejt ki a kitűzött magyar nemzeti feladatok megoldásának szolgálatában.

Ismét tömegesen árasztották el a Tiszántúlt hamis ezüstpénzekkel

(A Debreczeni Ujság tudósítójától.)

A múlt évben és ez év elején is tömegesen jelentek meg a Tiszántúlon pénzhamisítványok, amelyeknek forgalombahozói ellen a hatóságok a legerélyesebben jártak el. Egy miskolci gépész, Róka László volt a legveszedelmesebb pénzhamisító, aki száz száma dobta a piacra kitűnően sikerült öt és kétpengős hamisítványait. Rókat azonban minden ravaszága ellenére is sikerült ártalmatlanná tenni és ma már a börtönben ül. Hamisítványai közül azonban

még mindig igen sok van forgalomban a Tiszántúlon. Egymásután érkeznek a debreceni királyi ügyészségre az értesítések a különböző csendőrségekről, hogy hamis pénzt találtak. Csak július folyamán mintegy hét esetben tettek ilyen jelentést. Legnagyobb részben ötpengősöket szolgáltatnak be, amelyek mind a Róka-féle hamisítványok közül valók voltak. Az ügyészség utasította a csendőrsőket, hogy a legszigorúbban nyomozzanak az ügyben.

Felemelték a kommunisták által meggyilkolt szoboszlói rendőrkapitány özvegyének nyugdíját

(A Debreczeni Ujság tudósítójától.)

Évek óta foglalkoztatta Hajdúvármegye törvényhatóságát az a nyugdíjmegállapítási kérelem, amelyet Tokaji József hajdúszoboszlói rendőrkapitány özvegye intézett a vármegye alispánjához. Tokaji Józsefet a kommunizmus kitérőkor Szamuelyi pribékjei a szoboszlói polgármesterrel és egy bankigazgatóval együtt felakasztották. A martírhalált halt rendőrkapitány özvegyének nyugdíját annakidején Szoboszló város képviselőtestülete állapította meg, miután abban az időben Szoboszlón városi rendőrség működött. A nyugdíj összegét azonban tévesen számították ki s az özvegy lényegesen kevesebb összeget kapott, mint amennyi törvényesen megillette volna. A képviselőtestület ugyanis nem vette figyelembe a volt rendőrkapitány

évi ezeröttszáz koronás személyi pótlékát s így mindössze havi 45 pengőt utaltak ki számára.

Özvegy Tokaji Józsefné nyugdíjának új megállapítását kért. egyrészt a törvényesen járó pótlékok figyelembe vételére, másrészt az elmaradt Pülönbözet megtérítéséért. Az idén végre a szoboszlói képviselőtestület megadta a törvényesen járó nyugdíjösszeget, az elmaradt különbözetet viszont három évre visszamenőleg rendelte kiutalni, a törvény ugyanis nagyobb összegű visszatérítést nem engedélyez. Felebbezés folytán a vármegyei kisgyűlés döntött véglegesen a kérelem ügyében s a képviselőtestület határozatát jóváhagyta s így özvegy Tokaji Józsefné bonyolult nyugdíjügye befejezést nyert.

Szerb magszállott területről Debreczenben keresi eltűnt férjét egy asszony

(A Debreczeni Ujság tudósítójától.)

A debreceni városházára pénteken délelőtt érdekes levél érkezett, amelyet szerb megszállott területről írt Gerő Károlyné. A „Debrecen város Nemes Tanácsához” címzett levélben elmondja az asszony, hogy férje 1878-ban született Debreczenben, ahol géplakatos volt. Mikor megnősült, délvidekre kerültek, amely most megszállás alatt van. A férje éveivel ezelőtt nyomtalanul eltűnt s azt hiszi, hogy szülővárosába, Debreczenbe jött. Tudomása van

arról, hogy Gerő Károly pár évvel ezelőtt Balmazújváros határában az egyik uradalomban szolgált, de onnan már elment. Arra kéri a várost, kutassák ki, hogy hol van a férje. Csak szeretné tudni, hogy él-e vagy meghalt.

A várostól a különös levelet továbbították a rendőrséghez, ahol az illetékes ágyosztályon megindították a kutatást Gerő Károly jelenlegi tartózkodási helyének megállapítására.

Nekem meg kell halnom, bocsássátok meg vétkeimet...

Menyasszonyi fátyollal akasztotta fel magát egy tizenkilenc éves leány

(A Debreczeni Ujság tudósítójától.)

A falusi emberek legveszedelmesebb melle a pletykálkodás, ismét áldozatul kelt egy fiatal életet. Fábán Anna 19 éves kómorói (szabolcsmegyei) leány tegnap este fele egy menyasszonyi fátyollal hurok csavart nyaka köré és felakasztotta magát. Mire ráakadtak, már kihűlt testtel, holtan látott a kis falusi ház alig ember magasságú kijelcsén. Fábán Anna egy naptár kiszakított lapján búcsúszókat hagyott hátra. Kusza betűkkel édesanyjától vesz búcsút a levélben.

„Lekicsinyeltek ártatlan pletykákkal — írja — nem bírom tovább az életet. Meg kell halnom... bocsássátok meg vétkeimet. Vegyetek koszorút a fejemre, mert tiszta vagyok, hiába igyekeztek bemooskolni, úgy térek meg Istenhez, mint egy ártatlan angyal”.

A halálba készülő leány egy másik cédulán a temetés felől intézkedett.

„Pistát, aki már többé nem lehetek, hívjátok meg vőlegénynek, Bátka Lacit pedig vőfélynek. Hat koszorús leány kíséren ki utolsó útjára...”

Fábán Annát, a felcölten pletyka 19 éves áldozatát már felravatozták és csak a nyíregyházi ügyészség engedélyét várják a temetés megtartására, hogy koporsóját a

koszorúsányok sorfala közt, Bátka Laci pálcásvőlegény kíséretében kivigyék utolsó útjára, a kómorói kis falusi temetőbe.

— Hírek a rendőrségről. Szekeres László Berecsényi-utcai lakos tegnap feljelentést tett a rendőrségen, mert ismeretlen tettes ellopja a kerékpárját. — Szabó István kómoróvestől egy öt méter hosszú vasrudat lopott el. — Tóth Márton Rákóczi-utcai kereskedő azért tett panaszt, mert valaki éjnek idején ellopja üzlete elől a cédulát. A rendőrség mind a három esetben megindította a nyomozást a tettesek kézrekerítésére.

Autóját, traktorját, motorkerékpárját

Postarik-nál

javíttassa.

Nyll-utca 15.

Németh Garage

autó, motorkerékpár és műszaki cikkek szaküzlete.

Olcsó motorkerékpár és olaj

FISK

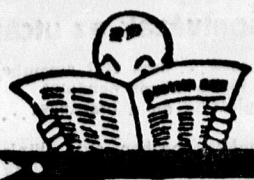
gummi körzetképviselő.

Személy és teherautó fuvarozás éjjel, nappal megrendelhető.

Miklós-utca 49. Telefon: 17—71.

8 ala

pendéert

APRÓ HIRDETÉSEK

Egy apróhirdetés 10 szóig hétköznap 40 fillér, vasárnap 60 fillér és egyszerre két reggeli lapban: a Debreceni Ujságban és a Debreceni Független Ujságban meg. Apróhirdetés díja postabélyegeken is beküldhető. Hirdetési ügyekben felvilágosítást a kiadóhivatal: József kir. herceg-utca 16. és a fiókiadóhivatal: József kir. herceg-utca 2. (Kovács Gyula-féle ház.) ad. (Telefon: 21-41. és 23-48.)

Debreceni munkás

nek ad kenyeret, ha harisnya és kötöttárú szükségletét a városi árúházában szerzi be

LEVELEZÉS

„Miniatűr”
jeligére levelem szerinti programot fenntartva várom vasárnap Kézscsók. 751

Margit-
szálloda (pensió) megnyitott a Halász-féle vendéglőben (Margit-fürdő mellett). Olcsó, kellemes szobák, bőséges étkezés. Nyaralóknak, üdülőknek, sportolóknak kedvezmény. Közel a gyógyfürdőkhöz. Stadionhoz, villamos megállónál. Telefon 10-24. 373

HÁZASSÁG

34 éves
önálló iparos házasság céljából komolyabb nő ismeretséget keresi 26 évtől 34-ig, lehet vidéki is, üzletben nagyobbításához 5-6 száz pengő hozomány megkívánatlik. Teljes című választ kérek: „Nem bánja meg” jeligére. 3365

ÁLLÁST KERESŐ NŐK

Cukrászdába,
trafikba, üzletbe több évi gyakorlattal fiatal leány elmenne. Címét a kiadóhivatalba kérem beadni. 795

Idősebb úrhölgy,
ki a háztartás minden ágában jártas délután varr, keres megfelelő állást vidékre, vagy nagyobb uradalomba, német órát ad, vagy árva-házba, hol a lányokat varrásra tanítja. Napi 1 pengőért házhöz megy varrni, paplan-készítésben is jártas. Teleki u. 29. 67

BETÖLTENDŐ ÁLLÁS NŐKNEK

Lakást adok
gyermektelen bejárónőnek. Jelentkezés 2-4 között Mester u. 14. 3362

BETÖLTENDŐ ÁLLÁS FÉRFIAKNAK

Kerékváltósegédet
felveszek, Erzsébet utca 28. Ugyanott használt kocsi megvételre keresek. 739

Felcs. kertész
megfelelő földkel folyóvíz melletti gazdaságba, gyümölcsös is van, keresek. Baka Béla Mánd, Szatmármegye. 629

BUTOROZOTT SZOBA

Butorozott
utcai szoba előszoba, fürdőszoba használatával elcséjére kiadó. Érdeklődni az udvari emeleten. Arany János 19. 59

Külsőbejárati
udvari butorozott szoba teljes ellátással azonnal kiadó. Batthyányi u. 9. 3207

Külsőbejárati
butorozott szoba egy vagy két személynek kiadó. Szent Anna 5. Földszint balra 541

Kis szoba
butorozva, esetleg ellátással kiadó. Püspöki palota 1. 38. 3205

Külsőbejárati
butorozott szoba azonnal kiadó, teljes ellátással. Rákóczi u. 5. Szilágy. 736

KIADÓ LAKÁS

4 szobás
utcai loggia lakás olcsón kiadó Hunyadi 19. 3362

Dégenfeld-tér
4 alatt garzonnak, irodának, rendelőnek kiváló egy-szobás lakás mellékhelyiségekkel kiadó. 825

Kossuth utca
elején úri családnál fürdőszobának augusztusra különbejáratú szoba kiadó. Frick műköszörős és finom acél-árú szaküzlete, Debrecen, Ferenccs József-út. 825

3 szoba,
előszoba, konyha, fürdőszobából álló új lakás. 300 négy-szögöl gyümölcsösrel olcsón kiadó Megtekinteni és érdeklődni lehet a Kishegyesi út 29. szám alatt naponta 2-től, vagy 33-06 telefonon 60

Négy-szobás
komfortos külön kertes lakás novemberre, háromszobás — augusztusra kiadó. Szent Anna 29. 820

Kiadó
egy nagy szoba, konyha. Lorántffy 42. 818

4 szoba,
hallos, modern központi fűtéses lakás augusztus egyre kiadó. Simonffy u. 7. 711

Utcai
egyszobás, konyhas lakás és egy szép nagy udvari szoba kiadó. Nyugati 34. 799

Egy
utcai tiszta szoba konyha, kamara, mosókonyha, szép fűs udvarban kiadó. Avart-utca 20. 106

Egyszobás,
konyhas, mellékhelyiséges lakás kellemes udvarban — augusztus 1-re kiadó. Hatvan u. 64. 686

Kiadó
2 szobás előszobás, fürdőszobás lakás, konyha nélkül — Miklós utca 41. szám, udvarban. 740

Kiadó
1 szoba, fűskamrás lakás konyha nélkül, Miklós utca 41. szám, udvarban. 740

Egyszobás,
konyhas lakás kiadó augusztus 15-re. Percses utca 18. 740

AJÁNLAT

SZENZÁCIÓ!!!

Modellüzem vására
Gambinus átjáró
Női divatkalapok 1.48.

Villany,
rádió szerelést, javítást, átépítést legutányosabban készít Tóth István, Hatvan u. 17. 487

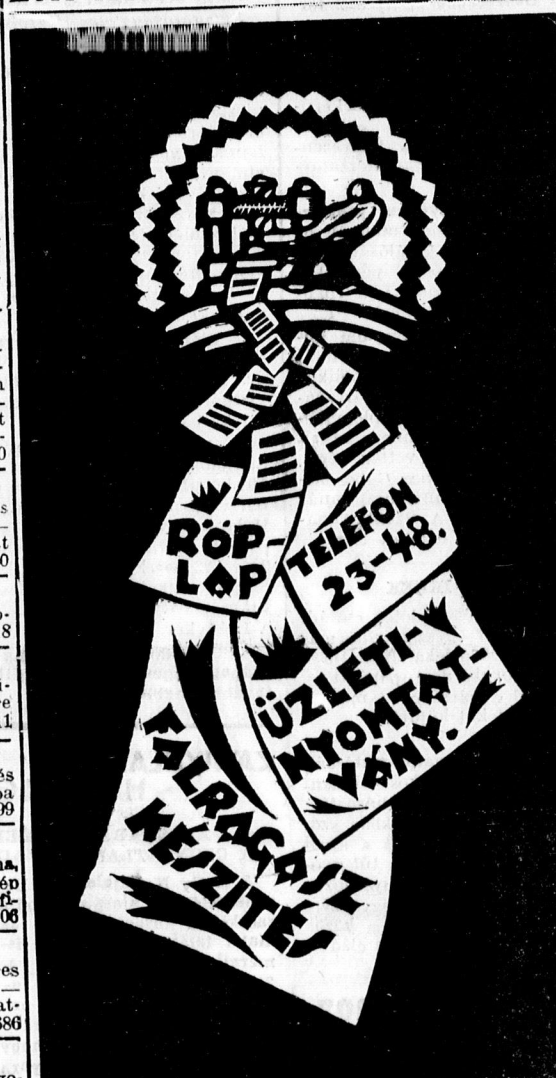
Földes vevővész
Vitamenthonilla földalommen-tesen lebarmit, feljűit, meg-szépít, megfiatalít. Própia adag 24 fillér. Bikaépület. (Vigmozinál) 755

Megjött a kánikula
ne főzzön otthon Olcsón jót kap az Uiságiró Club vendéglőjében. 4 fogásos nagy menü 1 pengő. Piac utca 26. szám. I. emelet. 827

Gyermekkecsit
csak a debreceni Vasbutor-gvár elismert, legjobb és leg-szebb gyártmányát vegyük. Beszerezhető közvetlen a gyártelepen és a városi min-talerakában. Piac utca 70. 4339

Péczi
kétszer mosott kovácszen el-adását Vágó Rezső cég meg-kezdte, kisebb mennyiségben is kiszolgál. Híd utca 12. Te-telefon 21-31. 708

MAGYAR NEMZETI KÖNYV- ÉS LAPKIADÓVALLALAT R. T.

DEBRECEN, JÓZSEF KIR. HERCEG-U. 16.

Egy fél kg emmenthal —98
Egy fél kg csacó —98
3 doboz szardínia —24
1 csomaggal —24
az Alpészajt- és vajcsar-nokban, Piac 16. sz. Alföldi palota. 595

Költözteseket
legolcsóbban eszközöl Csen-geri szállító. Simonffy u. 30. Telefon 32-21 és 19-18. 740

Fűgőnyeit,
ágyterítőit megkímézi, ősz-szeállítja olcsón, ízletesen Nagy Gyula műhímoz Debrecen, Püspöki palota. 267

Urizsábszós
Piac u. 56. Menetjegyiroda mellett. Tropical olíonyok 55 pengő. 328

Ne küldje
Budapestre elszakadt, moly-ette ruháját, mert azt művé-szíesen beszövi helyben Kál-vin-tér 5. a Budapesti Mű-szövöde. 744

Villany,
rádió szerelést, javítást, át-építést legutányosabban ké-szít Tóth István, Hatvan u. 17. 481

Takarításért
pincészsobás adok gyermeke-ten házaspárnak. Cím: Kom-lóssy-út 15. 740

Péczi
kétszer mosott kovácszen el-adását Vágó Rezső cég meg-kezdte, kisebb mennyiségben is kiszolgál. Híd utca 12. Te-telefon 21-31. 708

Tűzifa,
száraz, cser-, tolg-, akác-, nyár hasábból aprítva 100 kg-ot már haza szállítva, míg a készlet tart, 3,20-ért számít Halász Bertalan tűzifa- és szénkereskedése, a Margit-fürdő mellett. Telefon: 10-24. 4295

Villany
és rádió laboratóriumomat Csapó u. 103 alól Barba u. 16. alá helyeztem. Borbély Béla. 672

OKTATÁS

Német tanítás
24-szer egy hónapban 6 pen-gőért Jelentkezni elszejg. Teleki u. 29. 39

Zongorádrákát ad
igen mérsékelt Aron tanárné Akadémiai rendszer szerint tanít. kívánatra zeneiskola-ban vizsgáztat. Külön olcsó magyar-nóta tanfolyam Kos-suth u. 39. I. emelet C 13-17

Olcsó
magyar nótatanfolyamot tart a nyári hónapokban kísérlet-szerkesztéssel, eredményes módszerrel zenetanárnő. Ha-vi 10 P. tandíj. Jelentkezések d u 2-4-ig Kossuth-u. 39. I. em., II. lépcső. 740

KERESLET

300-400 juhot
vállalnék egy évi feles tar-tásra. Baka Béla Mánd, Szat-mármegye. 628

Drótsodronyt
használtat, jókárban lévő, 25-30 méter keresek meg-vételre. Ispóty u. 13. szám. 469

Használt
írógépet kifogástalan jó álla-potban megvételre keresek. Cím a kiadóban 41

PÉNZ

Nagymamáját
kérdésze meg haev 6 is már Benyátsáti vásárolta, a kőb-hímző és horgoló pamutokat

Kényszerkölcsönt
legmagasabb árban veszek Miklós u. 13. 472

1000-1500
pengőt keresek több évre le-kötött lakbér ellenében. — Ajánlatot a kiadóba „Nyug-dott lakás” jeligére. 784

ÜZLET-MŰHELY RAKTÁR

Égész ház
üzlettel, bolti helyiséggel ki-adó. Cím a kiadóban 752

Két
világos pincéhelyisége mű-helynek, vagy lakásnak ki-adó. Csokonai u. 5. 61

Raktárnak,
műhelynek, irodának alkal-mas helyisége a város köz-pontjában, Kossuth utca 3. földszint, azonnal kiadó. Ér-tekezhetni József kir. herceg utca 2 és József kir. herceg utca 18. a Debreceni Ujság kiadóhivatalában 1023

AUTÓ-MOTOR KERÉKPÁR

Kerékpárok
női-férfi jókárban, alkatré-szek, gumik legolcsóbban Nagy műszerésznél. Széche-nyi u. 57. 743

Autóját,
traktorját, motorkerékpár-ját javíttassa Postariknál. Nyil utca 15. 2609

Motorkó
literie 40, könnyű benzín 54 fillér. Padlóolaj kilóia 48. speciális autók- és motorké-rekpár olajok, valamint fel-szerelési cikkek legutányo-sabban beszerezhetők Eme-rich László szaküzletében, Debrecen (Halköz) Telefon: 16-09. Az angol Dunlop pneu-matik lerakata. 433

BUTOROK

Elköltözés
miatt egy nappali garnitúra és több egyes butor darab el-adó Dr. Széll, Csapó u. 19. 3360

Régi butorok,
gyermekágy, virágágyvány stb eladó. Megtekinthető dél-előtt, Kossuth u. 16. 3353

Butorok
complett hálószoba berende-zés, konyha, háztartási cik-kek, edények elköltözés miatt igen olcsón eladók. — Megtekinthető Simonffy u. 7 III. e. 2. ajtó, lehetőleg dél-után 2-4 óráig 529

ELADÓ ÁLLATOK

Fajnalambok
tűszaporodás és helyszűke miatt melyben leszállított ár-ban eladók. Anaffy utca 20. 144

Akváriumok,
Díszhalak: Arany Gambi — Januárus, Dánió répi Dánió malabárcus, Ma-pódus — Paradiesom Barbus stoliczkanus, Heu-romis bimaculatus, Xi-pholus helyeri és Lepist-ticulatus Peters — Gu-pu-adó. Megtekinthető: Kos-suth u. 49. szám, baloldali kás, délután 1 és 3 órá-zott.

ELADÓ HÁZ

2700 pengő
jóvedelmű ház orok-smiatt eladó Hajnal u. 2

Házasszobaszo
Szabó Kálmán utca 28. alatt 3 szoba, konyha, ká-ra műhely és mellékhé-gekkel kedvező fizetés-tételek mellett eladó. B-bet Tiszántúli Hittelisi Kossuth u. 8

ELADÓ FÖLD

Hajdúszobaszo
gyógyfürdő közvetlen lében szőlővel, gyümölcs-kei betelepített 930 négy-öles szőlőskert kis pal-felszereléssel eladó. É-lődni Hajdúszobaszo-bély Samuel bankpenzi-nál vagy a Debreceni Ujság kiadóhivatalában. József kir. herceg 2.

KÜLÖNFÉLE

Elveszett
egy fekete töltőtoll ré-kával, belevessett néval-sal a Kossuth u. 45. sz-házjól a Városi Adóhiv-terjedő útvovalon. A be-tes megtaláló magas jut-ban részesül szerkes-günkben

ELADÓ INGÓSA

Jénláda
eladó Szent Anna u. 61. résztelepület.

Egy
jókárban lévő használt olcsón eladó. Megtekin-ti a Badacsonyi bortul-Vár utca 2. szám.

Modern
mely gyermekkecsit ü-potban eladó és egy ké-myes sezlón Arany u. 28.

Egy
úvegezett stélási, egy eladó. Moskovits, Piac

Eladó
egy tornvos spór. fehé-asztal, szekrény. Sze-áv Kiss Lajosné. Szé-utca 34. szám.

Borfejőgép
gumicsővel felszerelve olaj tengelyes kocsi, eladók. Széchenyi ut-28. szám.

Varrógép,
keveset használt, teljes állapotban lévő, tovább-rágályvány akvárium-különbé lakatos szer-eladók. Könyv trafik.

A Magyar Nemzeti
és Lapkiadóvállalat